

hòa bình phát triển mạnh mẽ, ủng hộ... Rồi chỉ 4 năm sau, vào buổi chiều ngày 02/9/1945 lịch sử, một dân tộc đã đứng dậy làm NGƯỜI.

Hồ Chí Minh - Anh hùng GPDT, Danh nhân VH thế giới gắn liền với nhiều chữ “đúng”: Xuất hiện đúng lúc, ra đi đúng thời, chọn đường đúng hướng, dùng chân đúng chỗ, về nước đúng mùa, tìm thầy đúng người, kết bạn đúng phương, dựng Đảng đúng tầm, lập nước đúng ngày, từ trần đúng giờ. Và từ một TN đi tìm đường, mở lối cứu nước, cứu dân Nguyễn Tất Thành ngày 5/6/1911 trên Bến Nhà Rồng, hơn 34 năm sau, vào ngày 2/9/1945, người TN đó trở thành Chủ tịch Hồ Chí Minh - Lãnh tụ dẫn đường, chỉ lối cho dân tộc Việt Nam trên con đường đến Độc lập - Tự do - Hạnh phúc. Trên Lễ đài đọc Tuyên ngôn

Độc lập trang trọng mùa Thu năm đó, sừng sững chân dung một CON NGƯỜI chính là Chủ tịch Hồ Chí Minh của nước Việt Nam DCCH - Nhà nước Công nông đầu tiên ở Đông Nam Á, mở đầu một giai đoạn mới của dân tộc Việt Nam.

Công lao của Chủ tịch Hồ Chí Minh với dân tộc ta như non cao, biển rộng. Người đã gắn bó và hiến dâng trọn đời mình cho sự nghiệp CM của Đảng và dân tộc Việt Nam, hết lòng, hết sức phụng sự Tổ quốc, phục vụ nhân dân cho đến hơi thở cuối cùng. Tên tuổi và sự nghiệp của Chủ tịch Hồ Chí Minh sẽ còn mãi với non sông đất nước, sống mãi trong lòng mỗi chúng ta. Người đã để lại cho chúng ta và các thế hệ mai sau một gia tài đồ sộ, một di sản hết sức quý báu, gồm ba bộ phận. Đó là: Tư tưởng Hồ Chí

Minh; Thời đại Hồ Chí Minh và Tấm gương đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh. Cùng với chủ nghĩa MLN, tư tưởng, đạo đức và phong cách của Hồ Chí Minh đã trở thành ngôi sao sáng, ngọn hải đăng dẫn đường, chỉ lối cho CM Việt Nam đi đến thắng lợi ngày hôm nay và mãi mai sau.

(1), (2) Đặng Xuân Kỳ: *Dưới ánh sáng tư tưởng Hồ Chí Minh*, Nxb. TTL, HN, 1990, tr. 9, 11.

(3), (4) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. CTQG, HN, 2011, t.1, tr. 461, 465. (7) t.3, tr. 227.

(5) *Báo Nhân dân*, số: 4062, ngày 18/5/1965.

(6) Trần Văn Giàu: *Chủ nghĩa nhân văn Hồ Chí Minh*. In trong *Chủ tịch Hồ Chí Minh - Anh hùng GPDT, nhà văn hóa lớn*. Nxb. KHXH, HN, 1995 tr. 291.

Những lá thư Chủ tịch Hồ Chí Minh viết nhân ngày khai trường:

GIÁO DỤC ĐÀO TẠO NÊN “NHỮNG NGƯỜI CÔNG DÂN HỮU ÍCH CHO NƯỚC VIỆT NAM”

Chủ tịch Hồ Chí Minh đặc biệt quan tâm đến sự nghiệp giáo dục của nước nhà, Người nhấn mạnh: “Vi sự nghiệp mười năm thì phải trồng cây, vì sự nghiệp trăm năm thì phải trồng người”.

Tháng 9 năm 1945, nhân ngày khai giảng đầu tiên của nước Việt Nam độc lập, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã viết Thư gửi các học sinh. Bức thư là những lời căn dặn đầy tâm huyết của một người anh lớn với các em học sinh thân yêu. Những năm học sau đó, nhiều lần Hồ Chí Minh tiếp tục viết thư gửi cho các thầy cô giáo và các em học sinh. Tất cả các bức thư đó tuy ngắn nhưng chứa đựng nhiều nội dung sâu sắc. Hơn nửa thế kỷ đã trôi qua, nhân ngày khai

giảng năm học mới, đọc lại những bức thư của Chủ tịch Hồ Chí Minh chúng ta vẫn không khỏi suy ngẫm về những vấn đề trăn trở của giáo dục Việt Nam hiện nay.

Trong Thư gửi các học sinh năm 1945, Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ ra mục đích của giáo dục: “Ngày nay, các em được cái may mắn hơn cha anh là được hấp thụ một nền giáo dục của một nước độc lập, một nền giáo dục nó sẽ đào tạo các em nên những người công dân hữu ích cho nước Việt Nam, một nền giáo dục làm phát triển hoàn toàn những năng lực sẵn có của các em”. Nền giáo dục giúp đào tạo nên những công dân hữu ích cho sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, đồng thời cũng giúp phát huy mọi năng

lực sẵn có của người học, phát triển toàn diện cá nhân.

Nền giáo dục đó không chỉ đơn thuần tạo ra những người lao động có trình độ tay nghề mà còn giúp cho mỗi cá nhân có cơ hội phát triển và hoàn thiện bản thân, phát huy tất cả những thế mạnh mà mình có được. Mỗi học sinh là một cá thể hoàn toàn khác nhau vì thế giáo dục không phải là làm sao cho tất cả học sinh đều giỏi giống như nhau mà cái chính là phải làm sao cho mỗi học sinh phát huy được tốt nhất năng lực của mình. Hồ Chí Minh ân cần dặn dò về nhiệm vụ của học sinh: “Các em hãy nghe lời tôi, lời của một người anh lớn lúc nào cũng ân cần mong mỏi cho các em được giỏi giang. Trong năm học

tới đây, các em hãy cố gắng, siêng năng học tập, ngoan ngoãn, nghe thầy, yêu bạn. Sau 80 năm giời nô lệ làm cho nước nhà bị yếu hèn, ngày nay chúng ta cần xây dựng lại cơ đồ mà tổ tiên đã để lại cho chúng ta, làm sao cho chúng ta theo kịp các nước khác trên hoàn cầu. Trong công cuộc kiến thiết đó, nước nhà trông mong chờ đợi ở các em rất nhiều. Non sông Việt Nam có trở nên tươi đẹp hay không, dân tộc Việt Nam có bước tới đài vinh quang để sánh vai với các cường quốc năm châu được hay không, chính là nhờ một phần lớn ở công học tập của các em... Phải sẵn sàng mà chống quân giặc cướp nước, đây là bổn phận của mỗi công dân. Các em lớn chưa hẳn đến tuổi phải gánh công việc nặng nhọc ấy, nhưng các em cũng nên, ngoài giờ học ở trường, tham gia vào các Hội cứu quốc để tập luyện thêm cho quen với đời sống chiến sĩ và để giúp đỡ một vài việc nhẹ nhàng trong cuộc phòng thủ đất nước". Như vậy, theo Hồ Chí Minh, nhiệm vụ của học sinh không chỉ là học tập để đưa đất nước Việt Nam "bước tới đài vinh quang để sánh vai với các cường quốc năm châu" mà ngoài giờ học còn cần thiết phải tham gia các hoạt động xã hội.

Trong bài viết Gửi các em học sinh đăng trên báo Nhân dân, số 600, ngày 24-10-1955, Chủ tịch Hồ Chí Minh lại nhấn nhủ: "Nhân dịp ngày mở trường... có mấy lời nhấn nhủ các em: ...Các em cần rèn luyện cái đức tính thành thật và dũng cảm. Ở trường, thì kính thầy, yêu bạn, đoàn kết và giúp đỡ lẫn nhau. Ở nhà, thì yêu kính và giúp đỡ cha mẹ. Ở xã hội, thì tùy sức mình mà tham gia những việc có ích lợi chung".

Trong "Thư gửi giáo viên, học sinh, cán bộ thanh niên và nhi đồng" viết ngày 31 tháng 10 năm 1955, Chủ tịch Hồ Chí Minh viết: "Nhân dịp các trường bước vào năm học mới, tôi có mấy lời gửi anh chị em và các cháu: Trường học của chúng ta là trường học của chế độ dân chủ nhân dân, nhằm mục đích đào tạo những công dân và cán bộ tốt, những người chủ tương lai tốt của nước nhà. Về mọi mặt, trường học của chúng ta phải hơn hẳn trường học của thực dân và phong kiến. Muốn được như thế thì thầy giáo, học trò và cán bộ phải cố gắng hơn nữa để tiến bộ hơn nữa... Và cần xây dựng tư tưởng: Dạy và học để phục vụ Tổ quốc, phục vụ nhân dân. Nhà trường phải gắn liền với thực tế của nước nhà, với

đời sống của nhân dân. Thầy giáo và học trò, tùy hoàn cảnh và khả năng, cần tham gia những công tác xã hội, ích nước lợi dân. Ngoài ra, mỗi một cấp giáo dục cần nhận rõ nhiệm vụ của mình trong lúc này:

- Đại học thì cần kết hợp lý luận khoa học với thực hành, ra sức học tập lý luận và khoa học tiên tiến của các nước bạn, kết hợp với thực tiễn của nước ta, để thiết thực giúp ích cho công cuộc xây dựng nước nhà.

- Trung học thì cần đảm bảo cho học trò những tri thức phổ thông chắc chắn, thiết thực, thích hợp với nhu cầu và tiền đề xây dựng nước nhà, bỏ những phần nào không cần thiết cho đời sống thực tế.

- Tiểu học thì cần giáo dục các cháu thiếu nhi: Yêu Tổ quốc, yêu nhân dân, yêu lao động, yêu khoa học, trọng của công".

Những bức thư của Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi cho ngành giáo dục đã ra đời cách đây hơn nửa thế kỷ nhưng cho đến ngày nay những lời tâm huyết của Người về giáo dục vẫn còn nguyên tính thời sự. Nền giáo dục nước nhà đang có những vấn đề làm những ai quan tâm phải trăn trở: Từ việc cô phạt quỳ học trò rồi phụ huynh bắt cô quỳ, cô giáo im lặng khi lên lớp suốt 3 tháng đến việc phụ huynh hành hung thầy giáo phải nhập viện và đỉnh điểm là những tiêu cực sửa điểm thi ở Hà Giang, Sơn La, Hòa Bình. Đó còn là câu chuyện áp lực học hành thi cử khiến học trò trầm cảm, thậm chí tự tử... Những nỗ lực đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục đào tạo như Chương trình phổ thông tổng thể mới, sách giáo khoa mới và cả những thay đổi trong kỳ thi trung học phổ thông quốc gia, trong nội dung giảng dạy, chương trình đào tạo của các trường đại học liệu có đảm bảo được cho người học được "học đi đôi với hành" không, có trở thành "người công dân hữu ích cho nước Việt Nam" như mong ước của Chủ tịch Hồ Chí Minh không? Tất cả phụ thuộc vào sự quyết tâm và nỗ lực hành động của toàn ngành giáo dục cũng như của toàn xã hội.

LAI THỊ NGỌC HẠNH